

Sygn. akt XP 401/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała-Kozioł

Protokolant: Katarzyna Kunik

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2017 r. we Wrocławiu

połączonych spraw z powództwa: **K. M.**

przeciwko: **(...) sp. z o.o. w K.**

o świadczenia związane z podróżą służbową- ryczałty za noclegi

I. oddala oba powództwa;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 2400 zł tytułem zwrotu ½ części kosztów zastępstwa procesowego;

III. nieuiszczone koszty sądowe zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt X P 401/15 (połączona ze sprawą o sygn. akt X P 402/15)

UZASADNIENIE

Powód K. M. pozwem z dnia 15 marca 2015 r. (data stempla pocztowego), skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., wniósł o zasądzenie od strony pozwanej 28.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2014 r. do dnia zapłaty,

- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2015 r. do dnia zapłaty,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2015 r. do dnia zapłaty,

tytułem należności za niewypłacone ryczałty za noclegi w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. oraz zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie, powód podniósł, że w okresie spornym był zatrudniony u strony pozwanej jako kierowca w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy. W ramach zatrudnienia wykonywał pracę poza granicami kraju. W związku z powyższym przysługiwał mu zwrot kosztów noclegu, ewentualnie ryczałt za noclegi w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Powód określił, że nie posiada dokumentów, które umożliwiają mu dokładne wyliczenie przysługujących mu należności. Dlatego na potrzeby postępowania przyjął, że w każdym miesiącu powinien otrzymać przeciętnie 2.000,00 zł (k. 3-8).

Nakazem zapłaty z 1 kwietnia 2015 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, nakazał stronie pozwanej aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaciła na rzecz powoda kwotę 28 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2014 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2015 r.
- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2015 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2015 r.,

do dnia zapłaty

oraz kwotę 2.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, jak również nakazał pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia kwotę 1.400,00 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powód był zwolniony z mocy ustawy albo wnieść w tymże terminie sprzeciw (k. 11-12).

Powód K. M. pozwem z dnia 15 marca 2015 r. (data stempla pocztowego) skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., wniósł o zasądzenie od strony pozwanej 46.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2013 r.
- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2014 r.

do dnia zapłaty

tytułem należności za niewypłacone ryczałty za noclegi w okresie od 1 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. oraz zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie, powód podniósł, że w okresie spornym był zatrudniony u strony pozwanej jako kierowca w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy. W ramach zatrudnienia wykonywał pracę poza granicami kraju. W związku z powyższym przysługiwał mu zwrot kosztów noclegu, ewentualnie ryczałt za noclegi w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Powód określił, że nie posiada dokumentów, które umożliwiają mu dokładne wyliczenie przysługujących mu należności. Dlatego na potrzeby postępowania przyjął, że w każdym miesiącu powinien otrzymać przeciętnie 2.000,00 zł (k. 3-8 w aktach sprawy X P 402/15).

Nakazem zapłaty z 1 kwietnia 2015 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, nakazał stronie pozwanej aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaciła na rzecz powoda kwotę 46.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2012 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lutego 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 marca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 kwietnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 maja 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 czerwca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 lipca 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 sierpnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 września 2013 r.,

- 2.000,00 zł od dnia 15 października 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 listopada 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 grudnia 2013 r.,
- 2.000,00 zł od dnia 15 stycznia 2014 r.

do dnia zapłaty

oraz kwotę 2.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, jak również nakazał pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Śródmieścia kwotę 2.300,00 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powód był zwolniony z mocy ustawy albo wnieść w tymże terminie sprzeciw (k. 11-12 w aktach sprawy X P 402/15).

W sprzeciwach od nakazów zapłaty, strona pozwana (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. zaskarżyła nakazy zapłaty w całości wnosząc o oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko, strona pozwana zarzuciła, że w spornym okresie powód otrzymywał od pracodawcy zwrot kosztów podróży służbowej, w tym ryczałty za noclegi, w wysokości ustalonej przez pracodawcę w regulaminie wynagradzania. Łącznie z tytułu zwrotu kosztów podróży otrzymał 35.145,00 euro, wykonując zadania służbowe łącznie przez 781 dni.

Strona pozwana określiła, że będąc podmiotem spoza państwowej lub samorządowej jednostki stery publicznej, warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowych określiła w regulaminie wynagradzania, tj. dieta 25 euro oraz ryczałt za noclegi 20 euro. Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej, na które powołuje się powód stosuje się w przypadku, gdy pracodawca spoza sfery publicznej nie określi warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowych.

Ponadto strona pozwana wskazała, że pracownik korzystający z odpowiedniego miejsca do spania w kabinie, a nie z odpłatnego noclegu w hotelu, miał zapewniony bezpłatny nocleg, a tym samym w myśl rozporządzenia pracodawca nie miał obowiązku zwracania mu kosztu za nocleg. Faktyczne skorzystanie przez kierowcę z noclegu w kabinie kierowcy urzeczywistnia jego wybór jako bezpłatny nocleg, natomiast nie czyni tego samo stworzenie takiej możliwości przez pracodawcę. Kierowca ma bowiem możliwość skorzystania z hotelu/motelu, za który przysługuje mu zwrot kosztów faktycznie poniesionych, na podstawie przedłożonego rachunku, a w przypadku jego nieprzedstawienia przysługuje mu ryczałt na nocleg, po wykazaniu, że faktycznie nocował w odpłatnym miejscu poza kabiną i poniósł z tego tytułu rzeczywiste koszty.

Zarówno rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady, jak i ustawa o czasie pracy kierowców, umożliwiają pracownikowi mobilnemu jakim jest kierowca w transporcie międzynarodowym, odbieranie odpoczynków nocnych w kabinie samochodu, jeżeli taki jest jego wybór i jeżeli pojazd ten jest wyposażony w odpowiednie miejsce do spania (k. 17-28 oraz k. 17-28 w aktach sprawy X P 402/15).

Zarządzeniem z 20 grudnia 2016 r. sprawa o sygn. akt X P 402/15 została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt X P 401/15 (k. 155 w aktach sprawy X P 402/15).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód K. M. w okresie 10 listopada 2011 r. do 28 lutego 2015 r. był zatrudniony u strony pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

W umowie o pracę na czas określony (od 10 listopada 2011 r. do 14 maja 2012 r.) strony określiły wynagrodzenie powoda na kwotę 1.386,00 zł brutto + premia uznaniowa: do 350,00 zł brutto za jazdę bezwypadkową nie uszkodzenie pojazdu; do 350,00 zł brutto za przestrzeganie czasu pracy; do 350,00 zł za nie przekraczanie wyznaczonych norm zużycia paliwa; do 300,00 zł za poprawne wypełnianie i regularne oddawanie dokumentów transportowych. Premie miały być płatne na zasadach określonych w regulaminie wynagradzania.

W umowie o pracę na czas określony (od 15 maja 2012 r. do 17 listopada 2012 r.) strony określiły wynagrodzenie powoda na kwotę 1.500,00 zł.

W umowie o pracę na czas nieokreślony (od 18 listopada 2012 r.) strony określiły wynagrodzenie powoda na kwotę 1.500,00 zł.

Dowody:

Okoliczności bezsporne.

Powód jeździł do krajów Europy, m.in. Anglii, Francji, Belgii (...) wyposażonym fabrycznie w miejsce do spania. Będąc w trasie, powód zawsze nocował w kabinie kierowanego pojazdu. Na własny koszt zakupił sobie pościel. Podczas postojów na parkingu z własnych pieniędzy opłacał korzystanie z toalet, pryszniców. W zależności od kraju toalety były albo bezpłatne, albo kosztowały 0,50 euro, natomiast prysznic kosztował około 3,00 euro.

Strona pozwana miała bazę we Francji, która była wyposażona w część socjalną, kuchnię, łazienkę oraz osobno w część noclegową, gdzie nie było jednak prądu ani ogrzewania. Do bazy powód zjeżdżał w niektóre weekendy.

Dowody:

Wyjaśnienia powoda K. M. złożone na rozprawie 17.05.2017 r.

Od 2011 r. u strony pozwanej obowiązywał regulamin wynagradzania, zgodnie z którym pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy przysługiwała dieta przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w wysokości 25 euro oraz ryczał za noclegi w wysokości 20 euro za każdy dzień delegowania poza granicami Polski w ramach polecenia wyjazdu służbowego. Kwota diety i ryczałtu za nocleg ustalona była bez względu na kraj delegowania poza granicami kraju (§ 4 regulaminu).

Powód potwierdził zapoznanie się z regulaminem wynagradzania w dniu 10 maja 2012 r.

Strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności wynikające z regulaminu wynagradzania w wysokości 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski, przelewem na jego konto bankowe. W tytule przelewu było wskazane „delegacje”.

Dowody:

Wyjaśnienia powoda K. M. złożone na rozprawie 17.05.2017 r., Uwierzytelniona kserokopia regulaminu wynagradzania – karta 239-v. 243,

Oświadczenia powoda – w aktach osobowych,

Zestawienie ilości diet i wypłaconych kwot – karta 38-40 oraz 38-39, 58 w aktach sprawy X P 402/15,

Wyciąg z rachunku bankowego – karta 40-57 w aktach sprawy X P 402/15,

Pismo (...) z 22.02.2017 r. – karta 226,

Pismo (...) z 01.03.2017 r. – karta 228,

Pismo ZUS z 01.03.2017 r. – karta 230,

Pismo (...) z 13.03.2017 r. – karta 234,

Pismo (...) z 27.03.2017 r. – karta 288.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Materialnoprawną podstawę roszczeń powoda stanowiły przepisy art. 77⁵ § 1, 3 i 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Zgodnie z przepisem art. 77⁵ § 1 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której się znajduje siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Stosownie do unormowania zawartego w przepisie art. 77⁵ § 3 k.p., warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Zgodnie z przepisem art. 77⁵ § 4 k.p. postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju lub poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej.

Do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw z dnia 29 grudnia 2016 r., poz. 2206, podstawę prawną roszczeń kierowców o pokrycie kosztów podróży służbowej stanowił przepis art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1155 ze zm. zwaną dalej ustawą) oraz przepisy art. 77⁵ § 3-5 k.p. Zgodnie z unormowaniem zawartym w przepisie art. 21a ustawy, kierowcy w podróży służbowej przysługiwały należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Definicja podróży służbowej zawarta była – i jest w dalszym ciągu – w przepisie art. 2 pkt. 7 powoływanej ustawy o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym to unormowaniem podróżą służbową jest każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu na polecenie pracodawcy przewozu drogowego poza miejscowość, w której ma siedzibę pracodawca, na rzecz którego kierowca wykonuje swoje obowiązki oraz inne miejsce prowadzenia działalności przez pracodawcę, w szczególności filie, przedstawicielstwa, oddziały lub wyjazdu poza wyżej wskazaną miejscowość w celu wykonania przewozu drogowego. Do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyżej wskazanego wyroku z dnia 24 listopada 2016 r. przyjmowano, że do kierowców w transporcie drogowym nie ma zastosowania art. 77⁵ § 1 k.p., który stanowi, że pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, zastosowanie ma bowiem wyżej wskazane, autonomiczne rozumienie podróży służbowej. Pogląd ten był powszechnie aprobowany w orzecznictwie (wyrok SN z dnia 20 maja 2011r., II UK 349/10, LEX nr 901607, wyrok SN z dnia 10 lutego 2015r., II UK 225/13, LEX nr 1654743).

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt K 11/15 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 21a ustawy w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U.236.1991, ze zm.) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Nadto Trybunał Konstytucyjny orzekł,

że także art. 21a ustawy w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 poz.167) w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W konsekwencji wydania powołanego wyroku w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, że „Od dnia 29 grudnia 2016 r. (data ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 w Dzienniku Ustaw z 2016 r. poz. 2206) art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. oraz w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju nie może być stosowany. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego został wprawdzie ogłoszony w dniu 24 listopada 2016 r. i wówczas objęty nim przepis stracił domniemanie zgodności z Konstytucją RP. Nie oznacza to jednak, że do tego momentu zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis powinien być bez zastrzeżeń stosowany do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem orzeczenia lub innym terminem ustalonym przez Trybunał. Uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis nie może być stosowany przez sądy i inne organy także w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału.” (wyrok SN z dnia 8 marca 2017r., II PK 410/15, LEX nr 2306367).

W najnowszym, wydanym już po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24.11.2016 r. orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że mimo, że „(...) nie może być stosowany art. 21a ustawy z 2004 r. o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Niemniej jednak obowiązująca ustawa o czasie pracy kierowców, mając charakter *lex specialis* względem przepisów Kodeksu pracy, zawiera definicję podróży służbowej. Naturalną formułą rekompensat takich podróży jest zwrot kosztów pracownikowi. W tym aspekcie normą szczegółową był art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców, który został wyeliminowany z porządku prawnego mocą wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jednak w ten sposób nie powstała luka w przepisach, gdyż podstawowe metody wykładni prawa pozwalają na rozstrzygnięcie spornego zagadnienia, choć jej wybór może być różny. Z jednej strony, przez art. 2 ust. 7 ustawy o czasie pracy kierowców można, poszukiwać podstawy prawnej do ustanowienia zasad zwrotu należności z tytułu podróży służbowej w związku z art. 77⁵ § 1 k.p., albo też przez odpowiednie stosowanie art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy Kodeksu pracy.” (wyrok SN z dnia 17 maja 2017r., II PK 106/16, LEX nr 2306361)

Na podstawie upoważnienia zawartego w przepisie art. 77⁵ § 2 k.p., Minister Pracy i Polityki Społecznej wydał w dniu 19 grudnia 2002 r. rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1990) oraz rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991), jak również aktualnie obowiązujące rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 poz.167). Przy czym w stosunku do roszczeń powoda z uwagi na okresy objęte żądaniem zastosowanie mogło mieć zarówno rozporządzenie poprzednio jak i aktualnie obowiązujące.

W przepisie § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju wskazano, że za nocleg przysługuje

pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia (ust. 1). W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu (ust. 2) Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg (ust. 4).

Natomiast zgodnie z unormowaniem zawartym w § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej ustawodawca wskazał, że za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. Stosownie do regulacji zawartej w § 16 ust. 2 rozporządzenia w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1, przy czym ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. Przepisów powyższych nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniają pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 16 ust. 4).

Reasumując, w orzecznictwie przyjmuje się, że „Po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15, nie stosuje się art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, ale stosuje się art. 77⁵ § 1, 3 i 4 k.p., a także art. 77⁵ § 5 k.p., jednakże ten ostatni przepis tylko w przypadku, gdy pracodawca nie uregulował zasad zwrotu należności z tytułu podróży służbowej w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę.” (wyrok SN z dnia 8 marca 2017 r., II PK 410/15, LEX nr 2306367).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że nie niniejszym stanie faktycznym nie znajduje uzasadnienia dochodzenie od pracodawcy ryczałtu za nocleg w oparciu o przepisy w/w rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Wysokość tych należności została bowiem określona w obowiązujących u strony pozwanej aktach prawa wewnętrznego w postaci Regulaminu wynagradzania, co tym samym wyłącza dopuszczalność stosowania w tym zakresie przepisów powoływanych rozporządzeń.

Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania treści przedstawionego przez stronę pozwaną regulaminu. Na wniosek powoda Sąd zwrócił się do wskazanych podmiotów o nadesłanie kopii regulaminów zgromadzonych podczas kontroli. Ani (...) Wojewódzki Inspektor (...) we W., ani Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy we W., ani Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., ani Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego we W., ani Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego we W. w związku z wykonywanymi czynnościami kontrolnymi nie dysponują regulaminem wynagradzania strony pozwanej.

Zgodnie z treścią § 4 obowiązującego u strony pozwanej regulaminu, pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy przysługiwała dieta przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów żywienia w wysokości 25 euro oraz ryczałt za noclegi w wysokości 20 euro, za dzień delegowania poza granice Polski w ramach polecenie wyjazdu służbowego. Jednocześnie bezsporne w sprawie było, że strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności zgodnie z obowiązującym regulaminem, tj. łącznie 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski.

Wskazać również należy, że informacja o wchodzącym w życie między innymi regulaminie wynagradzania została obwieszczona przez pracodawcę w sierpniu 2011 r., a powód potwierdził zapoznanie się z treścią regulaminu w maju 2012 r., co potwierdza jego oświadczenie złożone do akt osobowych.

W odniesieniu do roszczenia powoda z tytułu ryczałtów za noclegi szczególnego podkreślenia wymaga także okoliczność, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8.03.2017 r. (II PK 409/15), „Konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego 24 listopada 2016 r., K 11/15, jest utrata aktualności uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164) w zakresie, w jakim wskazywała ona, że postanowienia zakładowych przepisów prawa pracy regulujących kwestię świadczeń należnych kierowcom zatrudnionym w transporcie międzynarodowym z tytułu podróży służbowych nie mogą przewidywać świadczeń w wysokości niższej niż przewidziane w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ k.p.”. W przypadkach

– jak w niniejszej sprawie – uregulowania przez pracodawcę wysokości świadczeń z tytułu ryczałtów w regulaminie wynagradzania, nie ma zatem podstaw do dochodzenia przez pracowników różnicy między kwotami ryczałtów wynikającymi z rozporządzenia a kwotami ustalonymi w regulaminach (por. również wyrok SN z 30 maja 2017 r., I PK 154/16).

Strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności wynikające z regulaminu wynagradzania w wysokości 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski, przelewem na jego konto bankowe. W tytule przelewu było wskazane „delegacje”. Nie ma zatem wątpliwości, że powód otrzymał te kwoty nie tylko z tytułu diet, ale z tytułu podróży służbowych, czyli delegacji – łącznie diet i ryczałtów za noclegi.

W świetle powyższego uznać należy, że kwoty należne powodowi tytułem zwrotu kosztów podróży służbowych zostały ustalone prawidłowo, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zakładowego. Pracodawca miał bowiem możliwość ustalenia wysokości świadczeń z tytułu noclegów w wysokości niższej niż wskazane w w/w rozporządzeniach.

W ocenie Sądu nie bez znaczenia jest również fakt, że zgodnie z art. 14 ustawy, w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek, z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o którym mowa w rozdziale 4a, może być wykorzystany w pojeździe jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania.

Powołany przepis jest zgodny z art. 8 ust. 2 i 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85, który stanowi, że w każdym 24 godzinnym okresie po upływie poprzedniego dziennego okresu odpoczynku lub tygodniowego okresu odpoczynku kierowca musi wykorzystać kolejny dzienny okres odpoczynku. Jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju.

Z ustaleń faktycznych wynika, że powód zawsze kierował pojazdami wyposażonymi w miejsce do spania i jednocześnie podczas postojów korzystał z parkingów. Poza tym, jak wynika z wyjaśnień powoda, było dla niego oczywiste, że w czasie podróży będzie nocował w kabinie pojazdu.

Z powyższych względów oba powództwa podlegały oddaleniu, co czym orzeczono w pkt. I wyroku.

Stan faktyczny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia był bezsporny, dlatego przy jego ustalaniu, Sąd ograniczył się do dowodów z dokumentów niekwestionowanych przez strony i niebudzących żadnych wątpliwości, w szczególności kserokopii akt osobowych powoda, które zostały sporządzone w przewidzianej formie, a ich autentyczność, nie została skutecznie zakwestionowana przez strony w toku postępowania.

Natomiast uzupełniająco został przeprowadzony dowód z wyjaśnień powoda, które w ocenie Sądu, okazały się częściowo niewiarygodne w szczególności w zakresie obowiązującego u strony pozwanej regulaminu wynagradzania. Przede wszystkim należy wskazać, że regulamin wynagradzania przedstawiony przez stronę pozwaną zawierał podpisy i pieczęcie pracodawcy, podczas gdy wersja przedstawiona przez powoda była pozbawiona tych cech. Nie mógł on więc stanowić wiarygodnego materiału dowodowego w sprawie. Ponadto, wyjaśnienia powoda odnośnie tego, że przelewane na jego konto należności były określane jako diety w związku z czym, w jego ocenie, nie otrzymywał ryczałtów za noclegi nie znalazły faktycznego potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z przedłożonych do akt sprawy potwierdzeń przelewów, wynika bowiem jednoznacznie, że świadczenia te były określane nie jako diety, lecz delegacje.

Sąd oddalił natomiast wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w celu ustalenia kwot należnych powodowi tytułem ryczałtów za noclegi, gdyż nie zmierzałoby do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem spór w niniejszej sprawie był sporem natury prawnej.

W pkt. II sentencji wyroku, Sąd zawarł orzeczenie o kosztach procesu poniesionych przez strony.

W myśl ogólnej reguły wyrażonej w art. 98 k.p.c., zwrot kosztów procesu należał się stronie pozwanej, która wygrała proces w całości. Na koszty te składała się opłata za czynności radcy prawnego w łącznej kwocie 4.800,00 zł (2 x 2.400,00 zł z uwagi na wytoczenie przez powoda dwóch odrębnych powództw połączonych jedynie do wspólnego rozpoznania). Jej wysokość wynika z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszone przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), gdyż świadczenia z tytułu podróży służbowej nie stanowią wynagrodzenia za pracę o jakim mowa w § 11 ust. 1 pkt 2 w/w rozporządzenia. Natomiast określona stawka miała zastosowanie z uwagi na treść normy przejściowej, wyrażonej w § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804).

Uwzględniając jednak okoliczności sprawy, Sąd zastosował art. 102 k.p.c. w myśl którego, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ustawodawca nie precyzuje, co rozumieć należy przez „szczególnie uzasadniony” wypadek, pozostawiając to ocenie Sądu, który winien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, tak związane z jej przebiegiem, jak i treścią i charakterem żądania oraz sytuacją osobistą i majątkową stron. W orzecznictwie przyjmuje się, że „szczególnie uzasadniony wypadek” w rozumieniu art. 102 k.p.c. może zajść w szczególności, gdy z uzasadnionych względów powód mógł być subiektywnie przekonany o zasadności swego roszczenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 20.12.1979 r., III PR 78/79, OSP 1980/11/196, wyroku z 25.02.1975 r., II PR 302/74, Lex nr 7664 lub postanowienia z 7.01.1982 r., II CZ 191/81, Lex nr 8389).

Odstępując częściowo od obciążenia powoda kosztami poniesionymi przez stronę pozwaną, Sąd miał na uwadze to, że składając pozew w połowie 2015 r. mógł on żywić subiektywnie uzasadnione przekonanie, co do zasadności swoich roszczeń, które było w dużej mierze uzasadnione stanowiskiem judykatury. Sytuacja ta uległa jednak zmianie wraz z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 24 listopada 2016 r. (sygn. akt K 11/15), który stwierdził niekonstytucyjność przepisów, na których opierał swoje roszczenia.

Ponadto, choć rozpoznaniu podlegały dwie osobne sprawy połączone do wspólnego rozpoznania, to różniły się one tylko i wyłącznie okresem, za który powód dochodził spornych świadczeń. Nakład pracy pełnomocnika w obu, niemal identycznych sprawach, nie był zatem tak znaczny, jak w przypadku dwóch różniących się spraw. Potwierdza to również treść pism procesowych, które poza pewnymi drobnymi detalami, niemal niczym się nie różnią.

Powyższe okoliczności, w ocenie Sądu, nie dają jednak podstaw do całkowitego zwolnienia powoda z obowiązku zwrotu stronie pozwanej poniesionych przez nią kosztów. Z wyjaśnień powoda wynika, że aktualnie pracuje za granicą, dlatego w ocenie Sądu jest w stanie ponieść koszty w wysokości 1/2, tj. w kwocie 2.400,00 zł.

W punkcie III sentencji wyroku nieuiszczonymi kosztami sądowymi w postaci opłaty od pozwu, Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 100 ust. 1, art. 96 ust. 1 pkt 4, art. 35 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) obciążył Skarb Państwa, mając na uwadze, że zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c. nie było podstaw do obciążenia tymi kosztami strony wygrywającej sprawę – w niniejszej sprawie strony pozwanej – natomiast powód, który sprawę przegrał, był zwolniony od kosztów sądowych z mocy ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.